

РЕШЕНИЕ

№ 7969

София, 12.09.2005

В ИМЕТО НА НАРОДА

Върховният административен съд на Република България - Петчленен състав - I колегия, в съдебно заседание на двадесет и шести май две хиляди и пета година в състав:

ПРЕДСЕДАТЕЛ: ВЕНЕТА МАРКОВСКА

**ЧЛЕНОВЕ: БИСЕРКА КОЦЕВА
СРЕБРИНА ХРИСТОВА
ВИОЛЕТА КОВАЧЕВА
ГАЛИНА ХРИСТОВА**

при секретар
на прокурора
от съдията
по адм. дело № 3113/2005. ☐

Мария Попинска

ВИОЛЕТА КОВАЧЕВА

и с участието
изслуша докладваното

Производството е по реда на чл. 12-32 от Закона за Върховния административен съд (ЗВАС).

Образувано е по жалба, подадена от Георги Бакалов в качеството му на председател на Сдружението с нестопанска цел за общественополезна дейност „Съюз на застрахованите в България” със седалище и адрес на управление гр. Бургас, жк ”Лазур”, бл. 7, вх. "А", срещу чл. 4, ал. 2 от Наредба № 18 от 10.11.2004 г. за задължителното застраховане по чл. 77, ал. 1, т. 1 и 2 от Закона за застраховането (ЗЗ). В жалбата се поддържа, че цитираната разпоредба противоречи на материалноправните разпоредби на нормативни актове от по-висока степен - Закона за застраховането (ЗЗ), Закона за задълженията и договорите (ЗЗД) и Закона за нормативните актове (ЗНА), и не съответства на целта на закона, поради което са налице отменителните основания по чл. 12, т. 4 и 5 от ЗВАС. Твърди се, че с обжалваната разпоредба се въвежда като изискване за действителност на застрахователния договор по отношение на упълномощения водач на моторно превозно средство последният да бъде изрично, поименно и в писмен вид упълномощен да управлява съответното моторно превозно средство, което изискване влиза в противоречие с чл. 78 от ЗЗ във връзка с чл. 36 и сл. от ЗЗД, съгласно които за да бъде едно лице упълномощен водач на моторно превозно средство, е достатъчно да е налице устно упълномощаване. Предвид изложеното в жалбата се иска отмяна на обжалваната разпоредба като незаконосъобразна. Ответникът - Комисията за финансов надзор, по съображения, подробно изложени в представени писмени бележки, оспорва жалбата като неоснователна. Изтъква се, че атакуваната Наредба № 18 от 10.11.2004 г. е издадена от компетентен орган в предвидената от закона форма и при спазване на процедурата, предвидена в Закона за нормативните актове (ЗНА), Закона за Комисията за финансов надзор (ЗКФН) и Правилника за устройството и дейността на Комисията за финансов надзор (ПУДКФН). Поддържа се становището, че чл. 4, ал. 2 от Наредба № 18 е напълно в съответствие с чл. 78 от ЗЗ и чл. 36 и сл. от ЗЗД, както и с чл. 15, ал. 1 от ЗНА, тъй като оспорваната разпоредба не съдържа изискване за писмена форма на упълномощаването. Атакуваната правна норма определя кръга на застрахованите лица и дава правна уредба на застрахователното правоотношение, а не на правоотношенията между собственика на моторното превозно средство и лицата, упълномощени от него

да управляват това моторно превозно средство. Посочва се още, че чл. 4, ал. 2 от Наредба № 18 и по-специално изразът „посочени в застрахователния договор” следва да бъде тълкуван във връзка с чл. 14, ал. 2, т. 5 от същата наредба, който свързва посочването на водачите на моторното превозно средство в застрахователния договор с определянето на коефициента К5, отразяващ особеностите на риска, поет от застрахователя по всяка застраховка, като целта на разпоредбата е да бъде определен размерът на застрахователната премия в зависимост от особеностите на риска. Върховният административен съд, като прецени допустимостта на жалбата, събраните доказателства и наведените в жалбата отменителни основания съгласно разпоредбата на чл. 12 ЗВАС, приема за установено следното:

Съгласно чл. 13, ал. 1 от ЗВАС жалба или протест срещу нормативен акт се подават без ограничение във времето, а съгласно чл. 120, ал. 2 от Конституцията на Република България гражданите и юридическите лица имат право на съдебна защита срещу административни актове, които ги засягат. Това право не е ограничено с оглед вида на административния акт. На съдебен контрол за законосъобразност подлежат и нормативните административни актове, стига по отношение на тях да е налице конституционноправният критерий засягане. Това засягане съгласно даденото от Конституционния съд задължително тълкуване се обективира в нарушаването на правна норма от по-висок ранг и всяко физическо или юридическо лице, което счита, че би било засегнато неправомерно от прилагането на акта, може да оспори законосъобразността му, още повече че в случая е и налице такъв интерес с оглед дейността на сдружението – жалбоподател.

По изложените съображения Върховният административен съд в настоящия 5-членен състав намира, че жалбата е процесуално допустима.

Разгледана по същество с оглед доказателствата по делото и доводите, развити от жалбоподателя, същата е **неоснователна** по следните **съображения**:

При направеното от жалбоподателя тълкуване на оспорената правна норма на чл. 4, ал. 2 от Наредба № 18 не се е стигнало до разкриване на нейния истински смисъл и съдържание, вследствие на което неправилно е направен извод, че атакуваният подзаконен нормативен акт в противоречие с разпоредбите на нормативни актове от по-висока степен и по-конкретно чл. 78 от ЗЗ и чл. 36 и сл. от ЗЗД поставя изискване упълномощените водачи на моторни превозни средства да бъдат изрично, поименно и в писмен вид упълномощени да управляват съответното моторно превозно средство, за да може застрахователният договор да има действие по отношение на тях.

В чл. 4, ал. 2 от наредбата се определя кръгът на застрахованите лица при наличието на задължителна застраховка „Гражданска отговорност”, като се посочва, че застраховани лица са „собствениците, ползвателите, държателите и водачите на моторни превозни средства, посочени в застрахователния договор”. Граматическото и езиковото тълкуване на цитираната разпоредба, приложено изолирано от останалите методи на тълкуване, оставя съмнение относно нейния точен смисъл, тъй като дава възможност изразът „посочени в застрахователния договор” да бъде отнесен както към понятието „застраховани лица”, така и към „моторни превозни средства”. За да бъде отстранена тази неяснота, е необходимо да се използват прийомите на логическото и систематичното тълкуване на правната норма, като се изследват логическите връзки в юридическия акт, в който тя се съдържа, и нейното основание с оглед целта на закона. В основата на задължителната застраховка „Гражданска отговорност” стои идеята, че притежаването и използването на моторни превозни средства води до възникване на особени рискове за останалите участници в движението. С цел да гарантира интересите на обществото срещу тези рискове законодателят в чл. 77, ал. 1, т. 1 от ЗЗ въвежда задължителната застраховка „Гражданска отговорност” на собствениците, ползвателите, държателите и водачите на моторни превозни

средства, която съгласно чл. 80, ал. 1 от ЗЗ да покрие „отговорността на застрахованите за причинените от тях на трети лица неимуществени и имуществени вреди, свързани с притежаването и използването на моторно превозно средство”.

Тъй като опасността, срещу която в случая се извършва застраховането, е свързана с предназначението на моторните превозни средства като средства за придвижване и транспорт, то от значение за наличието на застрахователен интерес и определянето на кръга на застрахованите лица е не само притежанието (собствеността), но и използването на моторното превозно средство. Независимо от това кое е лицето, което управлява и използва едно моторно превозно средство - собственикът, ползвателят, държателят или водачът, то може да причини вреди на трети лица, вследствие на което да се стигне до ангажиране на неговата отговорност. Ето защо застрахователният договор се сключва между застрахователя и застрахования в полза на всички тези лица (собствениците, ползвателите, държателите и водачите), които имат качеството застраховани. За определянето на техния кръг ще бъдат меродавни по-скоро фактически критерии, каквито са управлението и използването, отколкото правни, какъвто критерий би могъл да бъде изричното посочване в договора. По този начин са защитени по-добре интересите на лицата, претърпели вреди, което е и целта на въвеждането на задължителността на застраховката „Гражданска отговорност”. Тази цел е видна още и от разпоредбите на чл. 87 и сл. от ЗЗ, които предвиждат създаването на Гаранционен фонд за изплащане на обезщетения по застраховка „Гражданска отговорност” в случаите, когато такава не е налице или причинителят на вредите не може да бъде установен.

Следователно разпоредбата на чл. 4, ал. 2 от Наредба

№ 18 поставя изискване в застрахователния договор да бъде посочено моторното превозно средство, което е източник на опасност за останалите участници в движението, като неговото използване ще бъде критерий за определяне на застрахованите лица. От своя страна упълномощаването за използване на едно моторно превозно средство се подчинява на общите правила на гражданското право и може да бъде както изрично, така и конклюдентно, генерално или за конкретния случай. Предвид изложеното Върховният административен съд - 5-членен състав, намира, че не са налице твърденията от жалбоподателя противоречия на чл. 4, ал. 2 от Наредба № 18 с нормативни актове от по-висока степен, поради което жалбата е неоснователна и следва да бъде отхвърлена.

Водим от горното, Върховният административен съд - 5-членен състав,

РЕШИ:

ОТХВЪРЛЯ жалбата на Георги Бакалов в качеството му на председател на Сдружението с нестопанска цел за общественополезна дейност „Съюз на застрахованите в България” със седалище и адрес на управление гр. Бургас, жк ”Лазур”, бл. 7, вх. "А", срещу чл. 4, ал. 2 от Наредба № 18 от 10.11.2004 г. за задължителното застраховане по чл. 77, ал. 1, т. 1 и 2 от Закона за застраховането. Решението е окончателно и не подлежи на обжалване.

**Вярно с оригинала,
секретар:**

ПРЕДСЕДАТЕЛ:/п/ Венета Марковска
ЧЛЕНОВЕ:/п/ Бисерка Коцева
/п/ Сребрина Христова
/п/ Виолета Ковачева
/п/ Галина Христова

В.О.